

Kulturdepartementet
Postboks 8030
0030 Oslo

Kun sendt elektronisk til: postmottak@kud.dep.no

Oslo, 16. januar 2023

Innspill til NOU 2022:9 En åpen og opplyst offentlig samtale

Vi viser til Kulturdepartementets invitasjon av 29. september 2022 til å komme med innspill til NOU 2022:9 En åpen og opplyst offentlig samtale.

Nedenfor vil vi komme med et kort innspill som er relevant for rettighetshavere til visuelle verk og BONOs virksomhet. Ta gjerne kontakt dersom det skulle oppstå noen spørsmål.

Det er en forbindelse mellom opphavsretten og ytringsfriheten ved at opphavsretten begrenser adgangen til å fritt benytte andres kunstverk i egne ytringer. Formålet er å ivareta kunstnerens økonomiske og ideelle interesser i utøvelsen av et kunstnerskap. Opphavsretten bidrar slik til å skape et trygt rammeverk for kunstneryrket, og gir et insentiv til videre kulturell produksjon.

Åndsverkloven inneholder visse unntaksbestemmelser som blant annet er begrunnet i hensynet til ytringsfrihet. Vi erfarer at avveiningen mellom opphavsretten og ytringsfriheten i hovedsak er ivaretatt gjennom måten unntaksbestemmelsene er formulert på. Samtidig brukes ytringsfriheten i en del sammenhenger som argument for å innskrenke opphavsretten mer enn hensiktsmessig. En utvidelse av ytringsfriheten på bekostning av eneretten, vil redusere kunstnerens vederlagsinntekter og begrense deres mulighet til å utøve kontroll over de verkene de skaper. Dette vil igjen kunne svekke muligheten og insentivet til å produsere og skape verk som kommer offentligheten til gode.

Det nevnes i utredningen at den digitale utviklingen har gjort opphavsretten mer komplisert. BONO forholder seg til denne virkeligheten på daglig basis, og vi samarbeider kontinuerlig med norske og utenlandske rettighetshaver- og forvaltningsorganisasjoner for å utveksle kunnskap og tilpasse virksomheten til de nye bruksmåtene som oppstår.

DSM-direktivet er et eksempel på EU-lovgivning hvor forholdet mellom opphavsretten og ytrings- og informasjonsfriheten har vært omdiskutert. Det foreligger et klart behov for mekanismer som minimerer omfanget av opphavsrettskrenkelser som begås på nett, noe vi mener direktivet på en god måte legger til rette for. Kollektive forvaltningsorganisasjoner som BONO bidrar til å skape en hensiktsmessig balanse mellom opphavsretten og ytringsfriheten i en digital kontekst, blant annet fordi de gjør det enklere for aktører som f.eks. internettplattformer å klarere store mengder rettigheter. Avtalelisensordningen gjør klareringsarbeidet enda enklere, og er derfor et nyttig virkemiddel i møte med nye digitale bruksmåter. På den måten tilrettelegges det for at avtaleinngåelse om klarering av rettigheter prioriteres fremfor filtrering og fjerning av innhold.

Vennlig hilsen

(sign.)
Harald Holter
daglig leder

(sign.)
Veronika Lundqvist
juridisk rådgiver